

Samenleven met een steenmarter, ratten, muizen en een vos

Er gaat niets boven de Groningse natuur.... Dierenambassadeur Lenie 't Hart en haar echtgenoot en filmregisseur Karst van der Meulen leven in het Hoge Noorden van Nederland. In het afgelegen dorpje Termunten, waar de Dollard overgaat in de rivier de Eems. Daar, in Noordoost-Groningen leven Lenie en Karst bepaald niet eenzaam want de natuur is er heel erg nabij. Op loopafstand leven er lepelaars en rusten volwassen en jonge zeehonden uit op het plaatselijke strand. Ook Lenie en Karst zijn er vaak te vinden, gewapend met verrekijkers. Rondom en in hun boerderij leven veel dieren, waaronder ook plaagdieren! Hoe gaan dierenvrienden daarmee om?

Dieren als huisgenoten

In de eerste plaats wonen in de boerderij huisgenoten: een hond, acht katten en een konijn. Zij worden tegen zichzelf beschermd en mogen alleen recreëren in een enorme, omheinde ruimte achter het woonhuis. Zo kunnen ze niet worden overreden door auto's en tractoren en kunnen de lieve huiskatten niet onbevoegd hun oerinstinct volgen. Ook Lenie, Karst en gasten verpozen vaak heel solidair achter het tuingaas met uitzicht op de schapen, de koeien en de Groningse landerijen. Rondom het huis scharrelen nog maar twee hanen en twee kippen rond omdat een vos de passie heeft gepreekt en de overige hennen heeft 'gestolen'.

Lenie 't Hart en Karst van der Meulen kijken ongestoord naar zeehonden.

De rustplaats van de steenmarter onder het dak.

De koeien en schapen van Lenie en Karst hebben in hun verleden veel leed meegemaakt en zonder goede opvang zou het hen veel slechter zijn vergaan. Opvang van koeien, schapen of zeehonden. Het maakt voor Lenie geen verschil. Dierenleed is dierenleed.

Dan leven er nog dieren om het huis die af en toe op bezoek komen of die zelfs hun intrek hebben genomen in de boerderij of in de stal. Roofvogels en vossen bijvoorbeeld, maar ook ratten en muizen. Rondom een boerderij kunnen wilde of verwilderde dieren altijd wel iets te eten vinden. Maar ja, een aantal van die vrije Groningse dieren kunnen mensen wel degelijk plaagdieren noemen. Omdat ze schade aanrichten of omdat ze gewoonweg hinderlijk zijn. Problematische dieren zijn het. Voor de mens dan. Maar hoe los je die problemen op in het belang van mensen, dieren en ons milieu? Met idealisme alleen doe je dat niet. Met tolerantie alleen ook niet. Met bestrijding alleen al helemaal niet. Een goed begin is in ieder geval goed kijken en vaststellen hoe groot de schade eigenlijk is. Hoe werd die schade veroorzaakt? Wat is de leefwijze van

Opnamen met een cameraval waarop een rat en steenmarter te zien zijn.

schadelijke dieren? Om hoeveel dieren gaat het eigenlijk? Kan schade door de natuur zelf of door ons mensen worden beperkt? Het aantal muizen in de stal wordt bijvoorbeeld in toom gehouden door roofvogels die in en uit kunnen vliegen. Hoeveel overlast kan of wil een diervriendelijk mens tolereren?

Een steenmarter komt de gevestigde orde verstoren

En dan verschijnt er een steenmarter in het huis, op zoek naar een nieuwe, aantrekkelijke rustplaats. Hij of zij verstoort de gevestigde orde. Steenmarters zijn prachtige dieren maar door mensen niet erg geliefd wanneer ze bij hen intrekken. Steenmarters gebruiken woningen en stallen als rustplaatsen, maar de rustzoekers maken er toch een lawaai dat het een lieve lust is. Ze brengen soms dode dieren mee naar binnen die ze in alle rust verorberen. De resten daarvan trekken weer vleesvliegen aan. Uitwerpselen van steenmarters zijn ook al niet geheel geurloos. Aan kabels en slangen van auto's knagen ze graag. Met alle gevolgen van dien. Nee, niet iedereen wordt onmiddellijk vrolijk van steen-

marters in en om huis. En ze zijn nog beschermd ook!

Daarnaast ondervonden Lenie en Karst ook nog eens last van bruine ratten op zolder. Wanneer en hoe moesten ze daar iets aan doen? Gelukkig werd het rattenprobleem op een natuurlijke manier opgelost. Sinds de steenmarter op de tweede verdieping is komen wonen werden de bruine ratten gedood of ze vertrokken met stille trom. In de woonvertrekken zelf is de steenmarter nog nooit gesignaleerd, want via een tweetal openingen in het dakbeschoot kan hij, zonder verdere schade aan te richten, onder de dakpannen komen en zo het pand verlaten voor de jacht. Of naar een rustplaats in de buurt gaan, want steenmarters hebben altijd meerdere plaatsen om de dag rustend door te brengen. Lenie en Karst berusten tot nu toe in zijn leefgewoonten en beleven het samenleven met een rattenbeherende steenmarter daarom als leefbaar.

De rechten van plaagdieren

Elk dier vertegenwoordigt een eigen, intrinsieke waarde. Dat is een uiterst belangrijk uitgangspunt van de Wet Dieren. Die waarde mag door mensen alleen worden aangetast na een grondige afweging van de belangen van mensen en dieren. Scha-

depreventie is uiteraard een belang van mensen, maar het recht om te leven is in het belang van zowel mensen als dieren. Kennis van zaken is dus een uiterst belangrijk uitgangspunt om al die, vaak tegenstrijdige, belangen te kunnen afwegen. Kennis van de biologie van dieren en van de psychologie van mensen. Uit die kennis vloeien mogelijkheden voort om schade te voorkomen of te beperken. Onbekend maakt onbemind, maar het omgekeerde is ook vaak waar. Kennis bevordert het respect en dus ook de tolerantie voor dieren die onze belangen schaden. Preventie is een ultiem biocide! Dat onderstreept Tweede Kamerlid en 'groen' politicus Lutz Jacobi zeer terecht!

De les van Termunten

De casus van 'Termunten' toont aan dat het mogelijk is om een compromis te sluiten tussen de belangen van mensen, huisdieren en plaagdieren. Dat compromis zal niet voor ieder mens op een vergelijkbare manier mogelijk zijn. Wel is het mogelijk om problemen leefbaar te maken met aandacht en met kennis van zaken van de natuur om ons heen. Daarnaast is en blijft respect en liefde voor dieren ook een zaak van tolerantie en emoties.

In 2010 verscheen het boekje over de steenmarter, geschreven door Gerard Müskens en Sim Broekhuizen met foto's van Dick Klees. Een verrassend boekje dat alle kanten van de steenmarter belicht: Hoe leven steenmarters? Hoe was hun verspreiding vroeger, hoe gaat het nu met ze en hoe zit het met overlast? Een must voor vakmensen die zich bezig houden met preventie en bestrijding van plaagdieren of de bescherming van inheemse zoogdiersoorten.

KNNV Uitgeverij is gestopt met de uitgifte van dit boekje. Het KAD heeft een deel van de nog aanwezige voorraad voor lezers van DIERPLAGEN Informatie weten te bemachtigen en kan de laatste exemplaren tegen een sterk gereduceerde prijs aanbieden. Let wel: op = op!

Verkoopprijs € 19,50 nu € 9,95 (exclusief verzendkosten)

ISBN: 978 90 5011 335 9

112 pagina's

Te bestellen via: info@kad.nl of (0317) 41 96 60